Ofislerdeki Bilişim Sistemleri Kullanımı ve Kişisel Gizlilik

Bil.Yük.Müh. Çaglar ÜLKÜDERNER[1], Av. Mehmet Ali KÖKSAL[2]

[1] PROFELIS Bilişim Danışmanlık Ltd. Şti.

[2] TBD Yönetim Kurulu Üyesi

caglar@profelis.com.tr, koksal@koksal-genc.av.tr

Özet: Başkasına ait bir bilgisayar ağının, ağın sahibi dışındaki kişi tarafından kullanılması, üçüncü kişilerle ağın sahibi ve kullanıcı arasında çesitli hukuki sorunlara yol açar. Ayrıca baskasına ait bilgisayar ağının kullanıcı tarafından kullanılması kullanıcı ile ağ sahibi arasında da menfaat çatışmalarına sebebiyet verir.

Bu çalışmada her iki durumda ortaya çıkabilecek sorunlar ve bunların olası hukuki sonuçları irdelenmistir.

Anahtar Sözcükler: Kişisel Gizlilik, eposta Okuma, İş Yerlerinde Gizlilik, Kisisel Haklar, Sorumsuzluk Kaydı.

Abstract: The unauthorized usage of a network which belongs to an other person, couse some jurical problems between third person, owner of network and network users. Beside, usage a network owned by another person as a user couse a profit problems between user and owner of network.

In this paper potential problems and possible legal resuls of this problems are examined.

Kurumsal Bilgisayar Ağlarında Özel E-Posta Kullanımı ve Güvenlik Uygulamaları

Günümüz teknolojisinde gerek kamu gerekse de özel sektörde bilgisayar ağları kullanımının son derece yaygın olduğu tartışmasızdır. Bu yaygınlaşma tıpkı işyerlerindeki telefon kullanımında olduğu gibi bazı soru ve sorunları da beraberinde getirmiştir.

Çalışanlar olağan durumlarda mesai saatleri içerisinde işyerlerinde oldukları ve aynı saatler kendi iş ve işlemlerini yapmaları için gerekli olan zaman dilimi ile örtüştüğünden çalışanların, suistimal etmemek kaydıyla(!), işyerindeki bazı kaynakları sınırlı şekilde kullanmaları kabul görmektedir.

Bir çalışanın işyerine ait bir bilgisayar ağı üzerinden gerçekleştireceği herhangi bir işlem; Internet ortamında gerçekleşen haksız fiillerin failinin tespitinde IP ve hesap bilgileri gibi verilerin kullanılması nedeniyle, işyeri sahibini veya yetkilisini adli ve resmi makamlar karsısında muhatap hale getirecektir. Bu nedenle her hangi bir kurumsal ağdaki tüm kullanıcıların hangi tarih ve saatte, hangi bilgisayardan işlem gerçekleştirdiğinin tespit edilmesi ve bu tesbitin kayıt edilip, kaydedilen bilgilerin değişikliğe uğramayacak şekilde, belli sürelerle muhafaza edilmesi büyük önem arz etmektedir. Ayrıca 5651 sayılı Yasa ile, toplu kullanım sağlayıcılar için bu bilgilerin tutulması yasal bir zorunluluk haline gelmiştir.

Ancak bu tespit ve kayıt sürecinde dikkat edilmesi gereken husus kişisel gizliliğin ihlal edilip edilmediğidir.

Gündelik hayatta menfaatler sürekli birbiri ile çatışır. Hukuk sisteminin görevi birbiri ile çatışan bu menfaatler arasında uygun dengeyi kurmaktır.

Inceleme konumuzda menfaatler arasındaki çatışmayı ortaya çıkartan sorun, kurumsal bilgisayar ağı kullanıcısının gündelik işlemleri için kurumsal ağı kullanmaktaki menfaati ile kullanıcıya tanınan bu olanak nedeniyle kurumsal ağın sahibi veya sorumlusunun almış olduğu hukuki riskleri bertaraf etmekteki menfaati arasında çıkmaktadır.

Kullanıcının kurum kaynaklarını kullanarak yaptığı her işlem belli oranda riski beraberinde getirmektedir. Bu nedenle kullanıcının işlemlerinin tamamen ortadan kaldırılamadığı durumlarda kısıtlanması bir zorunluluktur. Ancak kısıtlama (yapılabilecek işlemleri azaltma, yetkileri sınırlama) tek başına çözüm oluşturmadığından açık bırakılan kapılardan giden ve gelen verilerin denetlenmesi gerekmektedir. Sorun, bu denetleme esnasında kullanıcıya ait özel hayata ilişkin verilere nasıl bir işlem uygulanacağı noktasındadır.

Kullanıcıya herhangi bir sınırlandırma yapılmadan veya kısmi sınırlandırma yapılarak işyerinin bilişim olanaklarını şahsi ihtiyaçları için kullanım izni verilmişse bilişim güvenliği adına kurumsal ağa giren, çıkan tüm veri izlenecek ve denetlenecekse bu durumdan kullanıcının haberinin olması hukuksal bir zorunluluktur. Aksi takdirde kullanıcının tamamen özel hayatına ilişkin verilere onun bilgisi olmaksızın, kanunla açıkça yetkili kılınmış mercinin kararı veya hakim ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde cumhuriyet savcısının kararı olmaksızın bir müdahale söz konusu olacaktır.

Çalışanlar iş yerlerinde kendilerine teslim edilen bilgisayarlarda kişisel işlerini yapabilir mi?

Türk Hukuk uygulamasına göre çalışanların iş yerlerine ait kaynakları belirli oranda ve kötüye kullanmaksızın şahsi ihtiyaçları için kullanabilmeleri mümkündür.

Çalışanlar iş yerlerinde kişisel yazışmalarını, e-posta aracılığı ile yapabilirler mi?

Kurumsal güvenliği zedelemeyecek şekilde kullanılması mümkündür. Ancak gerektiğinde tümüyle yasaklanabilir.

Çalışanlar kişisel yazışmalarını işyerine ait e-posta hesapları üzerinden yapabilirler mi?

Kural olarak yaptırtmamak daha doğru bir yaklaşımdır. Yaptırılması durumunda bundan kurumun sorumlu olmadığına dair açıklayıcı kayıtların epostaya eklenmesinde fayda vardır.

Çalışanlar kişisel işlerini işyerine ait bilgisayarlarda yapmaları, bu bilgisayarlar aracılığı ile e-posta gönderip almaları, diğer gündelik işlemleri gerçekleştirmeleri gibi kişisel kullanımlar bilgi güvenliği veya benzeri uygulamalar nedeniyle izlenebilir, denetlenebilir, kaydedilebilir mi?

Kurumsal güvenlik politikaları doğru şekilde yapılandırılıp, gizlilik derecesine göre içerik denetlemesi konusunda kurumsal bir karar verilmesi, bu kararın sonucuna göre kullanıcılara denetlenecekleri içerik hakkında bilgi verilmesi ve özellikle haberleşmeve özel hayata ilişkin bilgileri kurumsal ağlarda kullanmamaları, kullandıkları takdirde bunları üçüncü kişilerin görebileceğinikabul etmiş sayılacakları konusunda yazılı olarak uyarılmalıdırlar.

Çalışanların özel iş ve işlemleri için işyeri kaynaklarını/olanaklarını kullanmaları sonucunda üçüncü kişilere karşı olan hukuki ve cezai sorumluk kime ait olacaktır?

Bir fiille ilgili cezai sorumluluk faile yani fiili işleyene aittir. Hukuki sorumluluk noktasında sekurumal ağın sahibi ile kullanıcı arasındaki iç ilişki önem kazanmaktadır. öyle ki; eğer kişi çalışansa iş yeri sahibinin sorumluluğu vardır. Ağ sahibi ile kullanıcı arasında hizmet ilişkisi yoksa iş yeri sahibinin sorumluluğu kural olarak yoktur. Sorumluluğun hangi durumlarda ortaya çıkabileceği borçlar hukukunun genel hükümlerine ilişkin ayrı bir çalışma konusudur. Böyle bir durumdan dolayı şüphe içinde iseniz hukuk servisinden bilgi alınması değişen çevresel faktörlerden dolayı en doğru seçenektir.

Çalışanlar tarafından kurumsal hesaplar kullanılarak gönderilen epostalardaki gizlilik ve/veya sorumsuzluk kayıtlarının geçerliliği nedir?

Kural olarak bu kayıtlar tek taraflı beyanlar olup karşı tarafı bağlamaz. Bu nedenle de geçerlidir demek mümkün değildir. Ancak karşı tarafın bilgi edinmesi anlamında faydalıdır.

Sonuç

Kurumsal ağlarda güvenliğin çok önemli olduğu yerlerde bilgisayarların kesin bir şekilde kişisel kullanıma kapatılması ve bundan kullanıcının haberdar edilmesi,

Güvenliğin öneminin daha düşük olduğu yerlerde servis sınırlandırması yapılarak kişisel kullanıma kısmen açılması ve açık ve kapalı olan servislerden kullanıcının haberdar edilmesi,

Güvenlik nedeniyle içerik denetlemesi yapılacak servislerin teker teker belirlenmesi, belirlenen servislerden kullanıcıların haberdar edilerek bu servislere yönelik kullanımların içeriğinin tümüyle ya da kısmen başkaları tarafından izlenebileceğinin bildirilmesi gereklidir.